

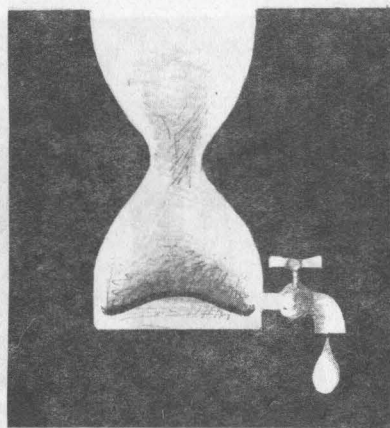
CUVINTE

BETIA DE

„Deplorabil te poate face oricine; numai tu însuți te poți face ridicul.”

CARAGIALE

Ce se înțelege prin beția de cuvinte știe, sau crede că știe toată lumea, dovadă că pînă și cei ajunși în faza cronică a alcoolismului verbal i-ar putea da oricînd definiția — aplicînd-o, bineînțeles, altora. Cît este de răspîndit viciul nu mai e nevoie să demonstrăm; cui se mai îndoiște de asta îi sugerăm să răsfoiască publicațiile (cărți, ziare și reviste) aflate la îndemînă, în librării și chioșcuri, ba chiar și în biblioteca personală, ori să asculte cu atenție „intervenițiile” pe varii teme cu care ne deslăta radioul și televiziunea — e vorba, desigur, despre aceea **Română și Liberă**, cuvintele ce au început să capete deja un iz pătrunzător de juică. (Vodca, răchiul sau palinca pe care le folosesc vecinii nu ne interesează — din punct de vedere filologic.) Cît de utilă este combaterea pornirilor spre excese de acest gen ni se pare, iarăși, o chestiune ce nu mai trebuie argumentată; (re)citirea pamfletului maioreșcian poate risipi orice dubiu în materie. O singură observație ne-am permite să-i adăugăm. Alcoolul are, spun specialiștii, fie un efect excitant, fie unul inhibitor; după caz. Există, adică (și o știm cu toții), o beție zgomotoasă, logoreică și emfatică, și există, din contra, o beție mrocănoasă, monosilabică și limfatică; tot după caz. În 1873, cînd scria Maioreșcu, erau în floare bețiile lingvistice din prima categorie. În anul de grație 1990 e greu de stabilit cine a preluat conducerea: cei care delirează abundent, cu vorbe multe și mari, sau cei care abia bilbieu cîteva cuvinte căznite, mestecîndu-le la nesfîrșit. Dar, indiferent că e de modă veche sau de școală nouă, bețiul rămîne un bolnav care trebuie izolat, cu atît mai mult cu cît maladia lui se dovedește molipsitoare. De aceea, ne propunem să ajutăm, cum vom putea, la eradicarea ei. Circumscripția noastră de drept este, bineînțeles, teatrul; promitem însă că nu vom trece nepăsători nici pe lingă cei aflați în suferință în — nu-i așa? — alte domenii de activitate. Și dacă cineva o să ne acuze de orgoliu neîntemeiat, citîndu-ne eventual zicala cu paiul și cu birna, îi vom răspunde, o dată cu Maioreșcu: ne socotim, la o adică, asemenea „acelui medic care — incapabil de a-și face diagnoza sa însuși — este totuși folositor prin facultatea de a descoperi relele ce bintuie pe alții”.

că sublinierile (dar numai ele) ne aparțin. „Îngemănarea termenilor — a disciplinelor ca atare — atestă relația dintre știința sau arta asimilării estetice a lumii (estetica filosofică) cu una din ramurile sale, o «poetică» (estetică de ramură), fixată, de această dată, în ducatul teatrului. Așadar, raportul dintre estetica «generală» și estetica «de ramură» (teatrolgia) atestă complementaritatea compensatorie dintre «general» și «particular», ce îmbogățește palmaresul sondărilor în sfera artelor, pruite în succesiunea formelor lor de manifestare, și al celei ce viiază grație ascendenței literaturii dramatice și artelor spectacolului într-un seducător binom: arta teatrului” (p. 9). „Conclavul interdisciplinarității oferă imagini globale, integratoare, în nesfîrșite articulații ce procură satisfacția concreticității ce se vrea și se cere a fi sublimă” (p. 11). „Raționalismul clasic cedează landuri întinse din spațiile în mișcare ale realității impresurătoare” (p. 12). „Modificările ce se produc în arderea creației scenice, melamorfozele scenice ieite din ținuturile modalităților stilistice teatrale moderne, fie că este vorba de simbol, metaforă, alegorie sau parabolă — laolaltă confraterne cu viziunea estetică a creatorului —, atestă inventivitatea și originalitatea unei arte ce și-a dobîndit în timp statut autonom, pendulînd însă între modurile complementarității artistice” (pp. 14—15). „În acest proces nu intră în divergență autoritatea dramaturgului cu cea a creatorilor scenei, și nici nu se partajează demiurgia operei, privită în complexitatea metamorfozării sale grație artelor spectacolului” (p. 15). „Critica de teatru este chemată spre fortificarea prestigiului cultural al culturii teatrale” (p. 20). „Critica de teatru imaginează conceptual personajul literar-dramatic și ficțiunea scenică, înalînd creația actorului sau coborînd ne-reușitele ei, prin radiografierea particularităților elaborării scenice, grație mijloacelor de expresie și de exprimare expresivă, specifice actorului. modalității sale de comunicare racordată cu limbajul expresiv rimant cu caracterele personajului literar-dramatic intruchupat. Actorul-demiurg zămislește rolul prin expresia expresivă a corporalității și a vocalității expresive” (p. 23). Mai vreți? Mai avem!

Alice Georgescu

EXPRESIA EXPRESIVĂ

Vom începe cu un caz ce ilustrează, în mod paradoxal, ambele forme ale bolii descrise mai sus. Avem în față o proaspătă apariție: un volum elegant, excelent tipărit pe hîrtie velină și editat de Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale din România (ATM), ai cărei membri cotizanți ar trebui să fie foarte mindri de „minunatele condiții” (grafice) pe care organizația lor profesională s-a dovedit în măsură să le asigure, onora dintre ei, ani la rînd. Căci, pe manșa supraopertei opului în chestiune (legat zdravăn, iar nu broșat neglijent), citim: „DE ACELAȘI AUTOR: I. Estetică și teatrolgie — Estetica, 1968; Principii generale de estetică, 1978; Introducere în estetica teatrului contemporan, 1981; Contururi teatrolgi-

ce, 1983; Essais sur les arts du spectacle contemporain (chiar așa, ediție în limba franceză!), 1988; Consemnări — arta teatrului contemporan, vol. I, 1982, vol. II, 1985, vol. III, 1987, vol. IV, 1990. Ne oprim aici cu enumerarea fiindcă bănuim că producția lirică (însușind alte trei volume) a autorului vă interesează mai puțin și specificăm (deși nu se specifică și acolo) că, dintre cele nouă (9) opere teatrolgice, „sub egida” ATM au apărut numai ultimele șapte (7). Pentru început, ne vom limita să reproducem, fără comentarii, cîteva fragmente, selecționate din primele 22 de pagini (9—30) din cele 194 (y compris rezumatul în franceză) ale cărții; de ce am pus atît de iute capăt lecturii vă veți lămuri, nădăjduim, singuri. Menționăm

